

ogsaa kunne skaffe sig et godt Udkomme og komme til at danne gode og lykkelige Hjem. Der er det gode ved det, at de selv kommer til at høste Frugten af deres Arbejde og faar Frugter i Forhold til, som de arbejder. Derfor vil jeg haabe, at vi maa have Held til at skaffe netop disse Arbejdere frem, der har Lyst til at tage fat, Lyst til at gøre et virkeligt Arbejde. I Haab om, at dette maa ske, vil jeg paa mit Partis Vegne anbefale det foreliggende Forslag, i Haab om, at det maa lykkes at naa til en god Løsning.

Døcker: Det har glædet mig, at saavel den højtærede Landbrugsminister som den ærede sidste Taler udtalte sig paa den Maade, at alle disse Landbolove burde ses som et samlet Hele. Det tog jeg til Orde for i Gaar, og jeg vil efter disse Udtalelser haabe, at det vil lykkes at opnaa at faa en samlet Oversigt over hele det Formaal, som disse Lovforslag tilsigter.

Det Lovforslag, som ligger her paa Tingets Bord i Dag, har ogsaa været til Behandling i Landbokommissionen, og jeg har dér haft Lejlighed til at beskæftige mig en Del med det. Jeg har forstaaet det saaledes, at det, for at disse Landbolove kan blive samlet, vil være nødvendigt, naar Forhandlingerne er endte, at henvise dette Lovforslag til et Udvalg, og jeg gør altsaa Regning paa, at der dér vil blive Lejlighed til at komme ind paa Enkeltheder. Lovforslagets Enkeltheder mener jeg for Øjeblikket ikke har nogen væsentlig Interesse, det er Spørgsmaal, som til Dels allerede ofte har været debatterede. Jeg vil her rette mig efter den højtærede Landbrugsminister, der udtalte, at det ikke kunde hjælpe, man talte om Lovforslaget og vedtog det, naar man ikke gik ind paa det centrale i Lovforslaget, nemlig Indførelse af Ekspropriation i Tilfælde, hvor det ikke menes, at man kan faa fat i Jord, der egner sig til mindre Huslodder.

Den højtærede Landbrugsminister tilføjede, at han vilde haabe, at man, selv om man vilde se paa disse Lovforslag som et samlet Hele, vilde skynde sig, thi man maatte passe paa ikke at komme for sent. Jeg vil dertil sige, at jeg for saa vidt ikke tror, der er nogen egentlig stor Fare for, at man vil komme for sent i den Forstand, at man skulde mangle Jord til derpaa at kunne opføre de nødvendige Bygninger til det Antal Huslodder, det er muligt at oprette. Jeg omtalte i Gaar, hvorledes Forholdene her er, og jeg advarede imod lige i dette Øjeblik at skabe en hel Del Husmands-lodder. Selv om alle Kræfter blev sat i

Bevægelse, selv om Landet, om jeg saa maa sige, ikke arbejdede paa andet, vilde jeg dog advare derimod. Det er rigtigt, at vi ikke alene skal vise vor Villie i Ord, men ogsaa i Gerning ved fra Rigsdagens Side at vedtage de Regler og Bestemmelser, som maa til, men den praktiske Udførelse af Maalet, mener jeg for Øjeblikket, som Forholdene nu er, som Konjunkturerne nu en Gang er, vil være aldeles umulig at praktisere. Det vil være Synd først og fremmest for de Mennesker, man faar til at tage fat i Øjeblikket. De skal selv være i Besiddelse af nogen sammensparet Kapital til Besætning og Inventar o. s. v., men paa dette Tidspunkt vil denne med ganske overvejende Sandsynlighed i Løbet af faa Aar være tabt. Det kan ikke hjælpe noget i den Grad at arbejde mod en Bevægelse, som det vilde være for Øjeblikket at forcere Oprettelsen af Husmandsbrug af en saadan Størrelse, at Brugerne af dem kan have Udsigt til et ordentligt Udkomme ved eget Arbejde. Det er det Maal, som det Parti, jeg tilhører, arbejder hen til. Vi mener, det vil være en Lykke for vort Samfund, om der kunde etableres en hel Del flere af den Slags, men de maa først og fremmest ikke komme paa een Gang. Man kan ikke paa een Gang dæmme op mod Indvandringen til Byerne eller lave Husmandsbrug i saa stor Mængde. Jeg betragter det som ganske givet, at det vil være umuligt at gøre det. Derfor forekommer det mig, at den Bestemmelse, som den højtærede Landbrugsminister har sat som den bærende i hele Lovforslaget, nemlig Indførelsen af Ekspropriation, i Virkeligheden ikke er paakrævet paa nogen som helst Maade. Jeg er overbevist om, at der i Løbet af meget kort Tid vil komme ret rigeligt Jord frem paa Markedet, og at Priserne vil falde; vi er maaske allerede ved Højdepunktet. Vi har en Institution, som i tidligere Tid, før Krigen arbejdede støt og sikkert og godt, Udstykningsforeningerne; de magtede Op-gaven, men nu er det ganske naturligt, at hele Arbejdet for at skaffe selvstændige Hjem paa den Maade maa staa stille, alt har sammensvoret sig derimod. Det er i Virkeligheden ikke selve Jordens Pristigning, der er den største Vanskelighed; det er meget mere Umuligheden af at faa Bygningerne opført og den saa at sige økonomiske Uoverkommelighed af at fremskaffe Besætningerne, der i langt højere Grad end selve den nøgne Jords Fremskaffelse vanskeliggør det i Øjeblikket.

Naar den højtærede Minister her altsaa har sat som det bærende Princip Retten for Staten til at ekspropriere, saa maa vi fra